

HERBERT

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Samengestelde Germaanse naam:

- 1] 'Her(i)-' of 'Har(i)-' = 'leger' (vgl. nog gangbare woorden als 'hemelse heerscharen', 'heirbaan', 'heirweg' enz.);
- 2] '-bert' = 'stralend', 'schitterend' (etymologisch verwant aan ons woord 'pracht', of het Engelse 'bright').

Dus 'schitterend in het leger' (iemand die in onze cultuur in aanmerking zou komen voor een militaire onderscheiding).

*

Heiligen

Heribertus van Keulen, Duitsland; bisschop; † 1021.

Feest 16 maart & 30 (Keulen: overbrenging) & 31 augustus.

Hij werd geboren te Worms rond het jaar 970. Zijn vorming en opleiding kreeg hij eerst aan de plaatselijke domschool en vervolgens bij de benedictijnen van Gorze bij Metz. Hij was een persoonlijke vriend van Keizer Otto III († 1002). Deze benoemde hem in 994 tot kanselier, het jaar daarop volgde zijn priesterwijding; drie jaar later werd hij ook kanselier Duitsland. Weer een jaar later, 999, volgde zijn benoeming tot aartsbisschop van Keulen; op dat moment verbleef hij in de Italiaanse stad Ravenna, waarschijnlijk in het kader van zijn kanseliersambt. Op dat moment was hij dus nog geen dertig jaar oud. Op kerstavond stond hij voor de muren van Keulen en wenste in de winterkou barrevoets de stad in te trekken die voortaan zijn herderlijke zorg zou zijn toevertrouwd.

Hij was erbij toen in het jaar 1000 te Aken de relieken van Karel de Grote († 814; feest 28 januari) werden verheven tot de eer der altaren, wat gelijk stond aan een heiligverklaring. Toen Otto plotseling tijdens een reis door Italië stierf, bracht hij zijn stoffelijk overschot terug naar Duitsland, compleet met alle tekenen van zijn keizerlijke waardigheid, behalve zijn lans; die moest hij achterlaten bij hertog Hendrik van Beieren, de later heilige keizer († 1024; feest 13 juli). Waarschijnlijk was deze tegen Heribert opgezet. Hij verwelkomde hem met wantrouwen en zette hem zelfs enige tijd gevangen. Toen de hertog kort daarna tot koning werd uitgeroepen, bemerkte hij dat de kanselier hem onvoorwaardelijk trouw was gebleven. De koning bood zijn verontschuldiging aan, maar toch verkoos Heribert zijn ambt van kanselier neer te leggen. De betrekkingen met Hendrik zijn altijd stroef gebleven.

Vanaf dat moment kon hij zich wijden aan zijn geestelijke taak. Kort na zijn aftreden, 1003, stichtte hij klooster Deutz aan de overkant van de Rijn. Daarin stopte hij heel zijn vermogen. Hij staat te boek als een bisschop met veel aandacht voor de armen. In zijn prediking wist hij op het gemoed van de rijken te werken, (waarvan er indertijd veel waren in Keulen!) om aalmoezen te geven.

Hij werd begraven in zijn kloosterkerk te Deutz en opgevolgd door Sint Pilgrim († 1036; feest 25 augustus). Heribertus' relieken werden in de jaren 1160/70 in een prachtige gouden reliekschrijn gevat. Hij staat er zelf op afgebeeld omringd door de personificaties van 'Caritas' (Naastenliefde) en 'Humilitas' (Nederigheid). Patroon van Deutz. In Nederland is het kerkje van Odijk aan hem toegewijd.

Zijn voorspraak wordt ingeroepen om regen te verkrijgen. Dat heeft hij te danken aan de volgende legende.

Legende

Eens heerste verschrikkelijke droogte in de Duitse gebieden. Hongersnood was het gevolg en tot overmaat van ramp brak de pest uit. De aartsbisschop spande zich in tot het uiterste om zoveel mogelijk nood te lenigen. Hij gaf er zijn vermogen voor uit. Toen de nood bijna niet meer was uit te houden, riep hij al zijn stadgenoten om tot een boetebedevaart: 'Van God alleen immers hebben wij redding te verwachten. Laten we daarom nederig en berouwvol tot Hem gaan. Dan zal Hij zeker helpen!' En inderdaad! Kort daarna begon het overvloedig te regenen. Het volk was er zeker van dat dit te danken was aan het gebed van hun heilige bisschop.

*

Herbert Simoleit, kapelaan in Stettin; met nog twee anderen slachtoffer van de Nazi's; † 1944; gedenkdag 13 november. (Nog?) niet officieel zalig of heilig verklaard.